

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1133499/2

בבית הדין הרבני הגדול ירושלים

לפני כבוד הדיינים:

הרב אליהו הישיריק

המערער: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד הילה פרנקל)

נגד

המשיבה: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד שמואל גרוס)

הנדון: 'עיכוב ביצוע' והטלת עיקול – קריטריונים להטלתם

החלטה

הבקשות

בפניי שתי בקשות שהגיש המערער:

1. בקשה לעיכוב ביצוע החלטת בית הדין האזורי נשואת הערעור – החלטה מיום י"א בתמוז תשע"ז (5.7.17).
2. בקשה להטלת עיקול על חשבון הבנק של האישה. את העיקול הסיר בית הדין האזורי בהחלטה מיום י"ט בתמוז תשע"ז (13.7.17).

החלטה

לא מצאתי עילה שיש בה כדי להיענות לבקשות ולפיכך דינן של הבקשות להידחות.

נימוקים

א. הקריטריונים לעיכוב ביצועה של החלטה שיפוטית

עיכוב ביצוע הוא הליך אשר השימוש בו נעשה במשורה, שהרי כל עוד לא נתקבל הערעור, עומדת בפנינו החלטה של בית דין בישראל שהיא בחזקת תקפה ועומדת.

תנאי מקדים לעיכוב ביצוע הוא שההחלטה שכנגדה מבוקש העיכוב, היא החלטה הקובעת או כוללת בתוכה הוראה ב'קום עשה'. אך במקרה שאין ההחלטה כוללת הוראה ב'קום עשה' אלא למשל שפלוני פטור ועוד – בהחלטות מעין אלו אין מה שיהיה בר עיכוב ביצוע.

עוד נאמר כי עיכוב ביצוע ניתן רק באחת מהעילות הבאות: הראשונה – הנזק שייגרם יהיה בלתי הפיך, והשנייה – ביצוע פסק הדין יאיין את הערעור.

נבחן את הדברים הנ"ל ביחס לבקשות העיכוב במקרה זה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ההחלטה מיום י"א תמוז תשע"ז (5.7.17), שנגדה ביקש המערער עיכוב ביצוע, אומרת כדלהלן:

- א. לדעת הרוב: תביעת הבעל (לשעבר) להשבת כספים שהתחייבה האישה בהסכם הממון ולא הופקד על ידה – נדחית.
- לדעת המיעוט: על האישה להשיב את כל הסכומים שלא הופקדו על ידה.
- הלכה כדעת הרוב ולכן האישה פטורה מלהשיב את הכספים.
- ב. הבעל (לשעבר) חייב בתשלום הכתובה.
- ג. לאחר שתמציא האישה את שטר הכתובה יקבע בית הדין באיזה אופן יבוצע התשלום.
- ד. בעניין דמי שימוש ראויים: לדעת הרוב האישה פטורה מתשלום ולדעת המיעוט אין הדברים נחשבים כלל כתביעה.

ניתוחה של ההחלטה מעלה כי אין בה כל הוראה אופרטיבית. ההחלטה כוללת שלושה חלקים:

1. דחיית תביעה כספית של הבעל כנגד אשתו להשבת כספים;
2. חיוב הבעל בתשלום כתובה לאישה;
3. דחיית תביעת הבעל מן האישה לתשלום דמי שימוש.

בנושא השבת הכספים שהיה על האישה להפקיד נקבע בסעיף א' כי האישה פטורה מלשלם. הווי אומר: הוראה שהיא ב"שב ואל תעשה".

כך גם ביחס לחלק השלישי של אותה החלטה – סעיף ד' – הוראה הפוטרת את האישה מתשלום דמי שימוש, שגם היא אינה החלטה אופרטיבית.

גם החלק השני העוסק בחיוב הכתובה – סעיף ב' שבו חייב בית הדין האזורי את הבעל בתשלום הכתובה – גם הוא אינו זמין לביצוע, שכן בסעיף ג' של ההחלטה קבע בית הדין שרק לאחר שתביא האישה את הכתובה "יקבע בית הדין באיזה אופן יבוצע התשלום". הווי אומר שנכון לעכשיו אין זה סעיף ביצועי.

לפיכך, החלטה זו היא החלטה שאמנם אפשר לערער כנגדה, אבל אינה ברת "עיכוב ביצוע". בכך נדחית הבקשה הראשונה של המערער, היא הבקשה לעיכוב ביצוע.

הקריטריונים להטלת עיקול

הבקשה השנייה היא לשוב ולהטיל את העיקול שהסיר בית הדין מכספי חשבון הבנק של האישה. גם בקשה זאת – אין מקום לקבלה:

החלטה על הטלת עיקול באה בעיקרה כדי להבטיח מקום גבייה לכשתתברר התביעה והנתבע יחויב בה.

בתיק זה, שהוא תיק ערעור, ככל שנבחן את ההחלטה העיקרית נראה כי בפנינו בעצם שתי החלטות בשני נושאים שונים:

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

הראשונה: החלטה לפטור את האישה מלשלם חוב שלדברי הבעל הייתה חייבת לו. זוהי שאלה ממונית הנבחנת ב'חושן משפט'. שם אמר בית הדין האזורי את דברו ברוב דעות לפטור את האישה.

והשאלה השנייה היא שאלת הכתובה, שהיא שאלה אחרת לחלוטין – אם הבעל חייב בכתובת אשתו – שאלה השייכת ל'אבן העזר'.

משל היו כאן שתי תביעות שונות שאין כל קשר ביניהם. כדי לבקש בטחונות, עלינו לשבור שני מחסומים, כלומר עלינו לחשוש שבית הדין האזורי טעה בשתי ההחלטות: גם בכך שפטר את האישה מתשלום החוב – אך אין די בכך, שהרי גם אם תחויב האישה הרי בית הדין פסק פה אחד שהבעל חייב בתשלום הכתובה, ואם כן יש ממון שהבעל חייב לה [וממנו יקוזז חובה – אף לו יוכרע כי בית הדין טעה בהחלטה הראשונה כאמור].

לדאוג כבר מעתה ל'בטחונות' על ידי הטלת עיקול על חשבון הבנק של האישה – דבר שיש בו פגיעה בזכויות הקניין, רק מחשש שבית הדין טעה בשתי ההחלטות – לכך אין מקום (בגדר שני 'מי ימר' ראה ריש פרק המפקיד – בבא מציעא לד ע"א).

לסיכום: אין מקום להגבלת חשבון הבנק במקרה מעין זה שהחשש אינו בסבירות הנראית לעין.

מסקנות

מוחלט:

- א. הבקשה לעיכוב ביצוע נדחית.
 - ב. הבקשה להטלת עיקול על כספי הבנק נדחית.
 - ג. תיק עיכוב הביצוע ייסגר.
 - ד. ניתן לפרסם החלטה זו בהשמטת פרטים מזהים.
- ניתן ביום כ"ז בתמוז התשע"ז (21.7.2017).

הרב אליהו הישיריק